

QuickScan Klein Oosterhout 17 te Dorst

Oriënterend onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet

C.J. Blom

Colofon

Status:	Concept
Project:	BE/2015/084
Datum:	18 juni 2015
Samensteller(s):	ing. C.J. Blom
Opdrachtgever:	Familie Van den Noort Groenstraat 15 5101 PB Dongen

Disclaimer

Blom Ecologie is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie.

© Blom Ecologie / Familie Van den Noort

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Voorwoord

Voor u ligt de rapportage 'Quickscan Klein Oosterhout 17 te Dorst'. Deze rapportage is opgesteld in opdracht van familie Van den Noort en dient ter onderbouwing van een bestemmingsplanwijziging voor de realisatie van Landgoed Klein Oosterhout ter hoogte van Klein Oosterhout 17 te Dorst. De onderbouwing van de bestemmingsplanwijziging en het inrichtings- en beeldkwaliteitsplan wordt opgesteld door Praedium.

Op de beoogde ontwikkellocatie is een voormalig boerderij en gronden ten behoeve van de kweek van coniferen gesitueerd. De voormalige boerderij bestaat uit een woning met deel en een vrijstaande schuur. Alle opstallen worden gesloopt en het gehele plangebied van circa 10 ha wordt heringericht. Op hoofdlijnen vinden de volgende ontwikkelingen plaats: bouw 2 landgoedwoningen (0,5 ha), realisatie 3,5 ha natuur/houtsingels, 2 paardenweiden (0,8 ha) en landbouw (5,2 ha).

Ten behoeve van deze ingrepen en ruimtelijke veranderingen vinden allerhande werkzaamheden plaats die mogelijk een negatief effect hebben op beschermde flora en fauna. In het kader van de Flora en faunawet en ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing dient een oriënterend onderzoek uitgevoerd te worden naar de mogelijke negatieve effecten voor beschermde flora en fauna.

Familie Van den Noort heeft Blom Ecologie opdracht verleend om de betekenis van het plangebied voor de aanwezig beschermde soorten te beoordelen en de effecten van de voorgenomen handelingen daarop. In deze rapportage worden de bevindingen beschreven en geadviseerd hoe deze te interpreteren en in de praktijk te hanteren.

Vanuit Familie Van den Noort was mevr. B.A.M. van den Noort contactpersoon. Inhoudelijke afstemming vond plaats met mevr. G. Stoffelen van Praedium.

Inhoud

1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Oriënterend onderzoek (Quickscan)	8
1.3 Wettelijk kader Flora- en faunawet	9
2 Plangebied en voorgenomen ingreep	11
2.1 Gebiedsbeschrijving	11
2.2 Huidige situatie plangebied	11
2.3 Voorgenomen ingreep	12
3 Resultaten inventarisatie	15
3.1 Vaatplanten	15
3.2 Zoogdieren	15
3.3 Reptielen	18
3.4 Amfibieën	18
3.5 Vissen	19
3.6 Vlinders, libellen en overige ongewervelden	20
3.7 Vogels	20
3.8 Gebiedsbescherming	19
4 Conclusies en aanbevelingen	21
4.1 Conclusies beoordeling Flora- en faunawet	23
4.2 Aanbevolen maatregelen en handelingen	23
5 Literatuur	25
Bijlagen	27

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De familie Van den Noort is voornemens om een landgoed te ontwikkelen ter hoogte van Klein Oosterhout 17 te Dorst. Op het perceel aan de Klein Oosterhout 17 is een voormalig agrarisch bedrijf gesitueerd bestaande uit een woning met deel en een schuur. De overige gronden die deel uit maken van de beoogde ontwikkeling zijn thans in gebruik ten behoeve van coniferenkweek.

De beoogde realisatie van Landgoed Klein Oosterhout is 10 ha groot. Ter hoogte van de bestaande woning worden twee 'landgoedwoningen' gebouwd (0,5 ha), het terrein wordt ingericht als natuur (3,5 ha), paardenweide (0,8 ha) en landbouw (5,2 ha). De locatie is momenteel bestemd als agrarisch.

In het kader van deze voorgenomen ontwikkelingen vinden diverse werkzaamheden plaats welke op hoofdlijnen bestaan uit; sloopwerkzaamheden, kap van bomen en struiken, afvoer materiaal, graafwerkzaamheden, toevoer materieel, diverse bouwwerkzaamheden, transport van bouwmaterialen, enzovoorts die mogelijk een tijdelijk en/of permanent negatief effect hebben op beschermde flora en fauna.

Familie Van den Noort is verplicht onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijk effecten van de ingreep daarop. Middels een ecologische quickscan wordt de (potentiele) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht. Namens Familie Van den Noort heeft mevr. B.A.M. van den Noort, Blom Ecologie verzocht het plangebied te onderzoeken op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens deze te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden. Praedium stelt het inrichtings- en kwaliteitsplan op. Vanuit Praedium was mevr. G. Stoffelen contactpersoon.

Onderzoeksdoel

Middels dit oriënterende onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Welke, krachtens de Flora- en faunawet, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de werkzaamheden?
- Leiden de werkzaamheden, gelet op de verwachte negatieve effecten, tot overtreding van de Flora- en faunawet?

1.2 Oriënterend onderzoek (Quickscan)

Quickscan

Een ecologische quickscan is een oriënterend onderzoek waarbij een beoordeling wordt gegeven van de aanwezigheid van flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. De quickscan bestaat uit veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De quickscan geeft uitsluitend voor het (direct) uit kunnen voeren van de werkzaamheden, vervolgonderzoek en/of een ontheffingsaanvraag.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet wordt op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Voor de inventarisatie van watergangen wordt gebruikt gemaakt van een (elektrisch) schepnet. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 9 juni 2015. De inventarisatie is uitgevoerd door C.J. Blom en T. den Otter. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 8/8 bewolkt, 13° Celsius en windkracht 3-4 (Bft.).

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een plangebied en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Flora en fauna gegevens van het Natuurloket geven een eerste indruk van de mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied. De aangeleverde gegevens van het Natuurloket zijn beschikbaar vanaf kilometerhokniveau (1 km²). Voor het oriënterend onderzoek zijn gegevens opgevraagd van het plangebied, km-hok 121-401. Tabel 1 geeft een overzicht van waarnemingen van beschermde- en/of Rode-Lijstsoorten.

Tabel 1. Overzicht van waarnemingen van beschermde- en Rode-Lijstsoorten in twee kilometerhokken waarbinnen het plangebied is gelegen. De volledigheid van het onderzoek is voor vaatplanten: goed; zoogdieren: onbepaald; vogels: redelijk/slecht; amfibieën: slecht; reptielen: slecht; vissen: niet; dagolinders: goed; libellen: goed. De data is aangeleverd door het Natuurloket (rapport 2015-4096).

Kilometerhok	Soort	Flora- en faunawet	Rode-Lijst
121-401	vaatplanten	4 soorten	7 soorten
	zoogdieren	4 soorten	-
	vogels	59 soorten	7 soorten

amfibieën	1 soort	-
reptielen	1 soort	1 soort
vissen	-	-
dagvlinders	1 soort	3 soorten
libellen	-	2 soorten

1.3 Wettelijk kader Flora- en faunawet

De Flora en faunawet beschermt ongeveer 500 kwetsbare *soorten* middels het ‘*nee, tenzij*’ principe. Daarnaast geldt voor alle in het wild levende planten en dieren en hun omgeving de *zorgplicht*. De beschermde flora en fauna zijn naar gelang hun status opgenomen in *tabel 1*, *tabel 2* of *tabel 3* van de Flora en faunawet. Alle *vogels* in Nederland hebben dezelfde beschermde status.

Soortenbescherming

De Flora- en faunawet beschermt soorten en hun leefomgeving, individuele planten en dieren zijn ondergeschikt aan het soortbelang. Het gunstig voortbestaan van de soort mag niet in gevaar komen.

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Flora- en faunawet is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijke verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de artikelen 8 t/m 12 (Ff-wet).

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast de door de Flora- en faunawet beschermde diersoorten geldt voor alle in het wild levende dieren de algemene zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht nemen moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving.

Tabel 1: Algemene soorten

Voor de algemene soorten geldt een vrijstelling bij bestendig beheer, -onderhoud en -gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze activiteiten geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen in artikelen 8 t/m 12. Voor andere activiteiten dient een ontheffingsaanvraag ingediend te worden (lichte toets).

Tabel 2: Overige soorten

Voor de overige soorten geldt een vrijstelling bij bestendig beheer, -onderhoud en -gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen mits gehandeld wordt volgens een, door de minister, goedgekeurde gedragscode. Voor alle andere activiteiten dient een ontheffingsaanvraag ingediend te worden (lichte toets).

Tabel 3: Soorten Bijlage IV Habitatrichtlijn / bijlage 1 AMvB

Afhankelijk van de werkzaamheden geldt een vrijstelling met een, door de minister goedgekeurde gedragscode of een ontheffingsaanvraag (uitgebreide toets). Voor ruimtelijke ontwikkeling en -inrichting geldt altijd een ontheffingsaanvraag. Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen wordt alleen in specifieke situaties verleend.

Algemeen geldt dat ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt verleend wanneer er 'dwingende reden van groot openbaar belang' zijn en wanneer volksgezondheid en veiligheid in het geding zijn en er sprake is van (voorkoming van) ernstige schade.

Vogels

Behoudens enkele specifieke uitzonderingen genieten alle vogelsoorten in Nederland dezelfde bescherming. Voor de vogelsoorten geldt een vrijstelling bij bestendig beheer, -onderhoud en -gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen mits gehandeld wordt volgens een, door de minister, goedgekeurde gedragscode. Voor alle andere activiteiten moet een ontheffing worden aangevraagd (uitgebreide toets).

De meeste vogels hebben in het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli) een vaste rust- en verblijfplaats. De nestlocatie van een aantal (kwetsbare) vogelsoorten is het jaarrond beschermd. Ook met betrekking tot de verbodsbepalingen is vooral het broedseizoen een kwetsbare periode.

2 Plangebied en voorgenomen ingreep

2.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat uit een voormalig agrarisch bedrijf en een gronden t.b.v. coniferenkweek welke zijn gelegen ter hoogte van Klein Oosterhout 17 te Dorst (gemeente Oosterhout). De locatie ligt ten noorden van Rijen (0,5 - 1 km), ten zuidoosten van Dongen (ca. 2 km) en ten zuidwesten van Oosterhout (ca. 3 km). De directe omgeving bestaat uit agrarische bebouwing en -grondgebruik, lintbebouwing langs polderwegen (o.a. gehucht Steenhoven) en houtopstanden/natuurterreinen (o.a. Boswachterij Dorst, Leemputten en Wolfsweide). Ten noordwesten van de planlocatie, op een afstand van ca. 500 m, is het recreatie-/bungalowpark 't Haasje gelegen. Ten zuiden, op een afstand van ca. 300 m, ligt de golfbaan van de Brabant Golf Vereniging.

Figuur 1 De globale begrenzing van het plangebied is rood omlijnd (ruimtelijkeplannen.nl).

2.2 Huidige situatie plangebied

Het plangebied bestaat uit: woning met deel, oude veeschuur, enkele percelen t.b.v. coniferenkweek en een braakliggend perceel. Voor de woning staan 3 linden, rondom de schuur staan enkele eiken. Achter de woning is een kleine moestuin met tunnelkasje aanwezig. Hier is tevens een beperkte hoeveelheid steltenplaten, hout en andere (bouw)materialen opgeslagen. Het terrein tussen de woning en schuur verhard met beton en betontegels.

De woning bestaat uit gemetselde muren en een leipannen dak, de schuur uit een constructie van hout met kalkzandsteenblokken en een dak van golfplaten. Zowel de woning als de schuur verkeren in slechte staat van onderhoud. In figuur 2 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving.

Het plangebied wordt begrensd door: de onverharde weg met houtwal en bomenlaan het Hertepad (westen), bossen van boswachterij Dorst (zuiden), agrarisch bedrijf aan de Klein Oosterhout 16 (zuiden) en gronden t.b.v. kweek coniferen en weilanden (noorden en oosten).

Figuur 2 Fotografische indruk van het plangebied en de directe omgeving hiervan (©Blom Ecologie).

2.3 Voorgenomen ingreep

De ruimtelijke activiteiten zullen op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- Sloop van woning en schuur (algemene sloopwerkzaamheden, afvoer materiaal).
- Snoei en kap van struiken en bomen t.b.v. transport, sloop, bouw en herinrichting

- Verwijderen allerhand inrichting zoals bestrating, hekwerk en doelen.
- Kavels bouwrijp maken (graafwerkzaamheden, aanbrengen puinbed, egalisatie etc.)
- Aan- en afvoer materiaal en materieel
- Algemene bouwwerkzaamheden (o.a. beton-, timmer-, metsel-, stuc-, elektra- en installatiewerkzaamheden)
- Aanleg/verlegging nutsvoorzieningen (m.n. graafwerkzaamheden)
- Herinrichting terrein (bestratings- en hovenierswerkzaamheden)
- Inrichting landgoed (poelen, bos en kruidenrijk grasland, housingels)

Figuur 3 Impressie van het te realiseren landgoed Klein Oosterhout (bron: Praedium).

3 Resultaten inventarisatie

3.1 Vaatplanten

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde (sporen en/of delen van) beschermde vaatplanten aangetroffen. De meeste delen van de planlocatie zijn bebouwd en verhard. Een ander groot deel bestaat uit een coniferenkwekerij. De belangrijkste locaties waar inheemse flora voorkomen zijn in overhoekjes rond de woning en in de greppel langs het Hertepad. Door de gestaakte bedrijfsvoering en achterstallig onderhoud is er op sommige plaatsen sprake van verruiging.

De (a)biotische omstandigheden met betrekking tot de habitatvoorkeuren en de landelijke verspreiding duiden niet op een potentiële aanwezigheid van zwaarder en strikt beschermde soorten. De aanwezigheid van algemeen voorkomende en niet beschermde soorten bevestigt dit (tabel 2). Volgens de gegevens van natuurloket komen er een aantal kwetsbare en beschermde planten voor in de directe omgeving (tabel 1). Aannemelijk betreft het hier waarneming van soorten die groeien op de terreinen van boswachterij Dorst.

Tabel 2 Waargenomen vaatplanten op de planlocatie tijdens het veldbezoek. In de tabel wordt geen gedetailleerde vegetatiekartering gepresenteerd maar een indicatieve samenstelling van het type aanwezige vegetatie. Bijlage 1 geeft een toelichting op de onder FF, HR/VR en RL toegepaste codering.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	FF	HR/VR	RL
Brandnetel	<i>Urtica spec.</i>	-	-	-
Gazongras	<i>Agrostis tenuis</i>	-	-	-
Gewone braam	<i>Rubus fruticosus</i>	-	-	-
Gewone es	<i>Fraxinus excelsior</i>	-	-	-
Herderstasje	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	-	-	-
Kleefkruid	<i>Galium aparine</i>	-	-	-
Klein kruiskruid	<i>Senecio vulgaris</i>	-	-	-
Kropaar	<i>Dactylis glomerata</i>	-	-	-
Paardenbloem	<i>Taraxacum officinale</i>	-	-	-
Pitrus	<i>Juncus effusus</i>	-	-	-
Smalle weegbree	<i>Plantago lanceolata</i>	-	-	-
Ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>	-	-	-
Sint Jakobskruiskruid	<i>acobaea vulgaris</i>	-	-	-
Vingerhoedskruid	<i>Digitalis purpurea</i>	-	-	-
Walnoot	<i>Juglans regia</i>	-	-	-
Zachte witbol	<i>Holcus mollis</i>	-	-	-
Zomereik	<i>Quercus robur</i>	-	-	-

3.2 Zoogdieren

In het plangebied zijn, behoudens een veldmuis en hollen van wild konijn (beide Ff-wet, tab. 1), tijdens het veldbezoek geen sporen en/of delen van beschermde zoogdieren aangetroffen. Het plangebied is ongeschikt als habitat voor grote in het wild levende zoogdieren.

Gelet op de aangrenzende bossen van Boswachterij Dorst kan de incidentele aanwezigheid van reeën echter niet worden uitgesloten.

Op de locatie is weinig (natuurlijke) begroeiing aanwezig en sprake van een hoge mate van verstoring door de aanwezigheid van mensen. Veel grondgebonden zoogdieren prefereren een structuurrijke omgeving (vegetatie, macroreliëf, etc.) waarin voldoende rust en voedsel zijn gewaarborgd. De greppel en eikenlaan langs de Hertenkamp kunnen in beperkte mate functioneren als foerageergebied, verblijfs- en overwinteringslocatie en als migratieroute. De coniferenkwekerij heeft aannemelijk geen functie voor zoogdieren. Gelet op de relatief hoge mate van verstoring en de beperkte omvang zullen deze functies alleen (ten dele) van toepassing zijn op algemene en opportunistische soorten zoals: aardmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, huisspitsmuis, konijn, mol, rosse woelmuis, veldmuis en in mindere mate haas, hermelijn, vos en wezel (Croonen, 2008; allen Ff-wet tab. 1).

Steenmarters (Ff-wet tab. 2) hebben een voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen. De soort wordt vaak aangetroffen in de nabijheid van (oude) boerderijen. De geprefereerde omgeving bestaat uit oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes, de verblijfplaats bestaat uit boomholtes, takkenstruwelen, zolders en kruipruimtes. De planlocatie voldoet in enige mate aan het geprefereerde habitat van de steenmarter. De planlocatie ligt echter buiten het actuele verspreidingsgebied van de steenmarter (o.a. waarneming.nl). In combinatie met het ontbreken van sporen zoals prooiresten, latrines, pootafdrukken en uitwerpselen is het aannemelijk dat de steenmarter momenteel geen gebruik maakt van de planlocatie. Volgens de verspreidingsdata van telmee.nl komt de eekhoorn (Ff-wet tab. 2) voor in de omgeving van de planlocatie. De planlocatie vormt echter geen vaste rust- en/of verblijfslocatie voor de soort. Gelet op de hoge mate van verstoring, ruimtelijke inrichting van de locatie en het geprefereerde habitat van de soort is het passant voorkomen van de soort is mogelijk, een essentiële habitatfunctie kan worden uitgesloten.

Samenvattend kan geconcludeerd worden dat de planlocatie aannemelijk geen essentiële betekenis heeft voor grondgebonden zoogdieren en dat effecten op zwaarder en strikt beschermde soorten op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Figuur 4 De zolder van de deel is geschikt als potentiële verblijfplaats voor steenmarter (foto links). De greppel en eikenlaan langs het Hertepad zijn geschikt foerageer- en verblijfsgebied voor kleine grondgebonden zoogdieren (foto rechts).

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van vleermuizen. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit laanvormige elementen en bosschages wat geschikt foerageer- en verblijfgebied is voor vleermuizen (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). De bosrand langs de Klein Oosterhout, de bomenrij langs het Hertepad en de bomen langs de onverharde paden zijn mogelijk onderdeel van een vlieg- en/of foerageernetwerk van vleermuizen.

De woning bestaat uit steense muren en een leipannen dak, de schuur uit zandsteenmuren en een dak van golfplaten. Zowel de woning al schuur zijn toegankelijk voor vleermuizen. De daken zijn minutieus beoordeeld op de (potentiële) aanwezigheid van vleermuizen. Hierbij is gelet op gebruikssporen, uitwerpselen, prooiresten en individuen. De daken zijn niet geïsoleerd en er zijn geen geschikte verblijfruimtes in de woning en schuur voor vleermuizen aanwezig.

Figuur 5 Bomenrijen vormen vaak het onderdeel van het foerageernetwerk van vleermuizen (foto links). Alle daken en gevels zijn nauwkeurig geïnspecteerd op potentiële invliegopeningen en het gebruik hiervan (foto rechts).

Vleermuizen jagen op insecten waarbij ze opportunistisch gebruik maken van een groot netwerk aan jachtgebieden. De omvang en het gebruik van een gebied alsmede de jachttechniek en prooien verschillen per soort. De planlocatie is voor insecten matig geschikt waardoor de locatie derhalve beperkt geschikt is als onderdeel van het foerageernetwerk van vleermuizen. De herontwikkeling leidt tot een toename van dit potentieel geschikt jachtgebied (figuur 3). De bomenrijen bevinden zich langs een onverlichte wegen/paden waardoor vleermuizen hier gedurende de gehele schemer- en nachtperiode gebruik van kunnen maken.

Tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden voor passerende en jagende vleermuizen in de directe omgeving als gevolg van lichtgebruik, vleermuizen zijn gevoelig voor lichtverstoring. Teneinde verstoring (en overtreding Ff-wet) te voorkomen wordt geadviseerd maatregelen te treffen ten aanzien van verlichting.

3.3 Reptielen

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde reptielen aangetroffen. Op basis van landelijke verspreiding gegevens is het voorkomen van levendbarende hagedis bekend in de regio (Creemers en Van Delft, 2009; telmee.nl, zie figuur 6). Randen van boerenerven kunnen bewoond worden door levendbarende hagedis maar hebben vaak een marginale functie. De soort heeft een voorkeur voor solitaire bomen en struiken of groepen hiervan in een structuurrijke omgeving die bij absolute voorkeur bestaat uit natte of droge heide (Creemers en Van Delft, 2009). Dezelfde bron beschrijft dat de soort, in tegenstelling tot vroeger tijden, nauwelijks meer voorkomt op erven, akkerranden, bermen en braakliggende terreinen. Gelet op de ligging en omvang van de locatie, de verstoring vanuit de directe omgeving (bewoning, recreatie e.d.), de habitatvoorkeuren van de levendbarende hagedis kunnen de aanwezigheid en in het verlengde hiervan negatieve effecten worden uitgesloten.

Figuur 6 De levendbarende hagedis komt voor in de omgeving van de planlocatie (verspreidingskaart telmee.nl links). Op basis van de habitatvoorkeuren en diverse andere aspecten kan de aanwezigheid van de soort worden uitgesloten. De planlocatie is weinig structuurrijk en er is geen heide en/of pitrusvegetatie aanwezig (foto rechts).

3.4 Amfibieën

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde amfibieën aangetroffen. In de directe omgeving is het voorkomen van kleine watersalamander, kamsalamander, vinpootsalamander, gewone pad, bruine kikker, rugstreeppad en bastaardkikker bekend (Croonen, 2008; Creemers & Van Delft, 2009; telmee.nl). Op de planlocatie of in de directe omgeving hiervan zijn geen watervoerende sloten aanwezig waardoor de aanwezigheid van kamsalamander en vinpootsalamander uitgesloten kan worden. Desondanks kunnen algemeen voorkomende en meer terrestrische

soorten als bruine kikker, gewone pad en in mindere mate kleine watersalamander gebruik maken van de rommelige overhoekjes, de verruigde delen langs de woning en schuren.

De rugstreeppad is een lastige soort ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen omdat tijdens de werkzaamheden geschikt habitat kan ontstaan en de soort plotseling opduikt.

De rugstreeppad (Ff-wet tabel 3) is een typische pionierssoort. Het optimale habitat bestaat uit een dynamische zandig gebied met een natuurlijk of door de mens veroorzaakt pionierkarakter (Creemers & Van Delft, 2009). Verder wordt de soort in mindere mate in diverse landschapstypen aangetroffen. Het pioniersstadium van een landschap bepaalt in hoge mate de aanwezigheid van de soort en is dan ook een karakteristiek element in potentiële habitats. Als de soort in de directe omgeving van een locatie voorkomt waar een pionierssituatie gaat ontstaan is de kans groot dat de soort dit gebied bevolkt. Rugstreeppadden kunnen zich honderden meters per dag verplaatsen (Creemers & Van Delft, 2009).

De huidige situatie van het plangebied is ongeschikt voor de soort. De rugstreeppad is een soort van dynamische milieus met kleine rivierbegeleidende wateren (o.a. kleiputten). Het habitat kan worden omschreven als: onbeschaduwde, laagbegroeide tot volledig onbegroeide terrein met plaatsen waar een extreem microklimaat heerst. Op de planlocatie zelf is van deze omstandigheden geen of nauwelijks sprake. Gedurende de sloop- en bouwwerkzaamheden kan echter het door de rugstreeppad geprefereerde habitat ontstaan. Om negatieve effecten op de soort te voorkomen wordt geadviseerd maatregelen te treffen die voorkomen dat de soort het plangebied kan gebruiken als voortplantingslocatie.

De aanwezigheid van algemeen voorkomende amfibieën kan niet uitgesloten worden op de planlocatie. Voor deze soorten geldt echter vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Ten aanzien van de rugstreeppad en in het kader van de algemene Zorgplicht wordt geadviseerd de werkzaamheden buiten de voortplantingsperiode uit te voeren (maart-augustus). Voorts dient te worden voorkomen dat tijdens de bouw en sloop langdurig plassen als gevolg van regenval blijven staan (egaliseren) en hopen puin en/of ander materiaal (direct afvoeren). Indien het om praktische redenen niet mogelijk is om bovenstaande maatregelen toe te passen wordt geadviseerd het terrein gedurende de werkzaamheden uit te rasteren met een amfibieënscherm.

Mits deze maatregelen worden toegepast kunnen negatieve effecten op zwaarder en strikt beschermde amfibieën worden uitgesloten. De beoogde inrichting van het landgoed (aanleg poelen, hagen, structuurrijk grasland kan een sterk positieve impuls hebben voor amfibieënpopulaties in de omgeving. Het is zeer aanbevelingswaardig om het voorliggende concept nader uit te werken/uit te voeren (figuur 3).

3.5 Vissen

Op de planlocatie is geen permanent oppervlaktewater aanwezig. Effecten op (beschermde) vissen kunnen worden uitgesloten.

3.6 Vlinders, libellen en overige ongewervelden

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of overige ongewervelden aangetroffen. Op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan zijn, behoudens 3 dagvlinders en 2 libellensoorten, geen waarnemingen bekend van beschermde en/of Rode-Lijst soorten (tabel 1).

Het plangebied en de aangrenzende percelen zijn matig tot zeer beperkt structuurrijk met betrekking tot vegetatie. Daarnaast is er geen oppervlaktewater aanwezig. Tenslotte ontbreken ook karakteristieke elementen die het leefgebied van beschermde soorten typeren zoals oude bomen of stronken, typische waardplanten en oude vennetjes.

Binnen de grenzen van het plangebied komen algemeen voorkomende vegetatie (=waardplanten) voor en zijn geen specifieke omgevingscondities aanwezig waardoor de functie voor kwetsbare en kritische dagvlinders, libellen, juffers en overige insecten beperkt is. Het is dan ook aannemelijk dat vooral algemeen voorkomende soorten gebruik maken van de planlocatie. Het ontbreken van typische habitatkenmerken maakt dat het plangebied aannemelijk geen essentieel onderdeel van een mogelijk leefgebied is voor beschermde soorten. De vorengenoemde waarnemingen hebben waarschijnlijk betrekking op de bossen van Boswachterij Dorst. Negatieve effecten ten aanzien van deze soortgroep kunnen worden uitgesloten.

3.7 Vogels

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek foeragerende, overvliegende en rustende vogels waargenomen (tabel 3). In de schuur is een nest van duif aangetroffen, in de woning een merelnest waargenomen. In de greppel langs het Hertepad is een braakbal van steenuil aangetroffen (figuur 6). Nesten van huismus en huis-, boeren-, en gierzwaluw zijn niet aanwezig.

Tabel 3 Waargenomen vogels op en nabij de planlocatie tijdens het veldbezoek. Bijlage 1 geeft een toelichting op de onder FF, HR/VR en RL toegepaste codering.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	FF	HR/VR	RL
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	b	-	-
Kauw	<i>Corvus monedula</i>	b	-	-
Merel	<i>Turdulus turdulus</i>	b	-	-
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	5	-	-
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	b	-	-

In een van de drie linden voor de woning is een holte aangetroffen (figuur 7). De holte is geschikt als broedlocatie voor pimpel- en/of koolmees. Gedurende het veldbezoek zijn echter geen activiteiten geconstateerd. De bomen rond het erf, de schuur, de woning en de greppel annex eikenlaan langs het Hertepad bieden potentiële nestlocaties voor algemene stad- en tuinvogels. Om verstoring van broedende vogels te voorkomen (en daarmee

overtreding van de Ff-wet) dienen de werkzaamheden aan of nabij vorengenoemde elementen buiten het broedseizoen te worden opgestart zodat vogels zich niet gaan vestigen of reeds gebroed hebben. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden, indicatief betreft dit de periode 15 maart- 15 juli.

De locatie bestaat uit een boerenerf met een leegstaande schuren in een landelijke omgeving. Mits voldoende rust en voedsel (muizen) worden dergelijke locaties geprefereerd door kerkuil en steenuil. Het ontbreken van sporen en recente waarnemingen/broedgevallen maakt het aannemelijk dat de planlocatie momenteel niet in gebruik is door uilen. De braakbal van steenuil is aangetroffen in het noordelijk deel van het plangebied nabij de bebouwing aan de Steenhovensebaan 28a - 30. Waarschijnlijk verblijven de steenuil(en) in die omgeving.

Figuur 7 In de schuur en woning zijn (oude) nesten aangetroffen, op de foto een nest van merel (foto links). In de greppel, aan de noordzijde van het plangebied, is een braakbal van steenuil gevonden (foto rechts).

Nesten van ekster, groene specht, koolmees, pimpelmees en spreeuw zijn het jaarrond beschermd als ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Door de beoogde ontwikkeling gaat mogelijk een nestlocatie van koolmees of pimpelmees verloren. De populatie van beide soorten is in Nederland echter sinds 1995 relatief stabiel of toegenomen (vogelbescherming.nl). Het vernietigen van 1 nest heeft geen negatieve gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de soort. Daarnaast is veel vergelijkbaar habitat in de directe omgeving aanwezig en is de soort goed in staat om een nieuw nest te bouwen.

Volgens de gegevens van natuurloket (tabel 1) komen 59 vogels van de Flora- en faunawet en 14 vogel van de Rode Lijst voor binnen het kilometerhok van het plangebied. Het is echter onwaarschijnlijk dat het plangebied een essentiële functie heeft voor een groot aantal beschermde vogelsoorten en hun leefgebied. Aannemelijk betreft het hier waarnemingen uit de directe omgeving van de structuurrijke en grotendeels buitenstedelijke omgeving binnen het kilometerhok waarvan natuurgebied Boswachterij Dorst en de zoom hiervan belangrijke onderdelen zijn. Mits rekening wordt gehouden met het broedseizoen treden er geen negatieve effecten op ten aanzien van vogels.

3.8 Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied en/of locatie (Natura 2000, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Park, Nationaal Landschap of Ecologische Hoofdstructuur). Figuur 8 weergeeft de beschermde gebieden in de omgeving. Binnen een straal van 3 kilometer zijn diverse EHS structuren gelegen (synbiosys.alterra.nl). Er worden door de ontwikkelingen geen beschermde gebieden aangetast. Effecten ten aanzien van externe werking (Natura2000) kunnen tevens worden uitgesloten.

Figuur 8 Het plangebied (blauwe stip) maakt geen deel uit van een beschermd landschapstype. Binnen een straal van 3 kilometer zijn enkele EHS-gebieden (groene arcering) gelegen (bron: synbiosys.alterra.nl).

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies beoordeling Flora- en faunawet

- In het plangebied komen mogelijk beschermde diersoorten van de Flora- en faunawet voor. Voor zwaarder en strikt beschermde soorten geldt dat het aannemelijk is dat het plangebied geen essentiële functie heeft. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen.
- Broedgevallen van kleine zangvogels zijn mogelijk in de groenstroken en gebinten van de schuren. Om eventuele schade aan nesten en verstoring van broedende vogels te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen te worden opgestart of indien dit niet mogelijk is dient er vooraf een controle te worden uitgevoerd op de aanwezigheid van broedgevallen.
- De beoogde werkzaamheden leiden mogelijk tot tijdelijke verstoring van algemene soorten en vleermuizen in de directe omgeving (lichtverstoring). Teneinde overtreding van de Ff-wet te voorkomen dient er buiten de donkerte- en schermperiodes gewerkt te worden of een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze te worden toegepast.
- Mits maatregelen ten aanzien van verlichting en broedvogels worden getroffen blijven significant negatieve effecten voor beschermde soorten uit en leiden de werkzaamheden aannemelijk niet tot overtreding van de Flora- en faunawet. Er hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.
- De planlocatie is geen onderdeel van een Natura 2000-gebied, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Park, Nationaal Landschap of Ecologische Hoofdstructuur. Negatieve effecten ten aanzien van gebiedsbescherming kunnen worden uitgesloten.
- De beoogde planontwikkeling voorziet in de realisatie van 3,5 hectare nieuwe natuur in de vorm van structuurrijk grasland, hagen en poelen. Tevens wordt een bomenweide en een fruitbomgaard gerealiseerd. De huidige ecologische waarde van het plangebied is relatief laag. Door de omvorming van landbouwgronden naar natuur ontstaat een significante meerwaarde voor alle soortgroepen. De diversiteit aan planten en dieren zal op de planlocatie toenemen wat gunstig is voor de lokale natuurwaarden en de belevingswaarde van het gebied.

4.2 Aanbevolen maatregelen en handelingen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig gehandeld worden met alle voorkomende flora en fauna (algemene Zorgplicht).
- Werkzaamheden aan het dak uitsluitend tussen zonsopkomst en zonsondergang uitvoeren of een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen teneinde verstoring van vleermuizen in directe omgeving te voorkomen.

Hieronder kan onder ander worden verstaan; beperkte hoogte van lichtmasten, verlichting naar beneden richten en convergeren, toepassing van UV-vrije verlichting, gebruik van sterk bundellicht vermijden et cetera.

- Gemeenten hebben het beleid omtrent het kappen/vellen van bomen en struiken veelal opgenomen in een Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De beoogde ontwikkelingen leiden tot de kap van een aantal bomen. Het is aanbevelingswaardig om in de voorbereidende fase de APV reeds te controleren op het vigerend beleid.
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige¹.

¹ Het ministerie van El&I verstaat onder een deskundige persoon die; (1) Op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of (2) Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of (3) Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortenbescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

5 Literatuur

- Anonymus, 2015. Rapport HNL-2015-4096. Beknopte levering uit het NDFF. Het Natuurloket, Nijmegen
- Bang, P. & P. Dahlström, 2005. Tierspuren. Fährten, Fraßspuren, Losungen, Gewölle und andere. BLV Buchverlag GmbH & Co. KG, München
- Croonen, 2008. Onderzoek flora en fauna Dorst-oost. Gemeente Oosterhout. Bureau Croonen, Rosmalen.
- Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij.

Websites

www.natuurloket.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.telmee.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.waarneming.nl
www.vogelbescherming.nl

Bijlage 1 | Toelichting codering tabellen

Bij de tabellen in hoofdstuk 3 Resultaten inventarisatie worden de volgende afkortingen gebruikt: FF (Flora- & faunawet), HR/VR (Habitatrichtlijn/Vogelrichtlijn) en RL (Rode Lijst). Per waargenomen soortgroep wordt aangegeven welke status is toegekend. Onderstaand worden de toepasbare afkortingen nader toegelicht.

Flora- en faunawet

De beschermde status conform de Flora- en faunawet wordt betreffende de soortgroepen: vaatplanten, zoogdieren, amfibieën, reptielen en insecten onderverdeeld in 3 tabellen. Hierbij geldt dat algemeen beschermde soorten zijn opgenomen in tabel 1, zwaarder beschermde soorten in tabel 2 en strikt beschermde soorten in tabel 3. In paragraaf 1.3 is dit reeds toegelicht.

Gedurende de broedperiode zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele hiervan beschermd. Van een aantal kwetsbare soorten zijn de rust- en verblijfplaatsen het gehele jaar beschermd. Hierbij worden 5 categorieën onderscheiden waarvan categorie 1 t/m 4 het gehele jaar beschermd zijn en categorie 5 alleen tijdens de broedperiode mits er geen 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' zijn die een jaarrond bescherming rechtvaardigen.

Codering FF

Voor alle soortgroepen m.u.v. vogels geldt dat als een soort is opgenomen in tabel 1 deze wordt gecodeerd als FF 1, voor tabel 2 en 3 gelden respectievelijk FF 2 en FF 3. Voor vogels niet zijnde opgenomen in een van de categorieën geldt de codering 'b' anders wordt desbetreffende categorie overgenomen als codering waarbij geldt dat categorie 1 wordt gecodeerd als FF 1

Habitatrichtlijn – bijlage IV

De soort is genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De rijksoverheid moet voor deze soorten en hun voortplantings- of rustplaatsen, waarvoor ons land tot het natuurlijke verspreidingsgebied behoort, beschermingsmaatregelen nemen. In verband met ruimtelijke ingrepen dient voor deze soorten een ontheffing van art. 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Als codering wordt 'IV' gebruikt.

Rode Lijsten

In opdracht van de rijksoverheid zijn in 2004 Rode Lijsten vastgesteld. Op de Rode Lijsten staan planten en dieren die worden bedreigd in het voortbestaan. De Lijsten hebben geen wettelijke status maar een beleidsondersteunende functie. De onderstaande codering wordt toegepast om de status te indiceren.

UW	uitgestorven op wereldschaal
UWW	in het wild uitgestorven op wereldschaal
VN	verdwenen uit Nederland
VNW	in het wild verdwenen uit Nederland
EB	ernstig bedreigd
BE	bedreigd
KW	kwetsbaar
GE	gevoelig

Bijlage 2 | Data NDFF

121 - 401	vaatplanten	mossen	korstmossen	paddenstoelen	zoogdieren	vogels	amfibieën	reptielen
Rode-Lijstsoorten	7			6		7		1
Ffwet soorten tabel 1	3				3		1	
Ffwet soorten tabel 2+3	1				1			1
Ffwet vogels						59		
HrI soorten bijlage II								
HrI soorten bijlage IV								
Aantal soorten	183	29	3	29	5	67	1	1
Detailering 0-0.25/0.251-1/ groter 1km2	25%/68%/6%	12%/88%/0%	0%/0%/100%	12%/3%/85%	0%/0%/100%	2%/0%/98%	0%/0%/100%	0%/100%/0%
Volledigheid onderzoek	goed	redelijk	slecht	onbepaald	onbepaald	redelijk/slecht	slecht	slecht
Onderzoekperiode	1995-2015	2005-2015	2005-2015	2005-2015	2005-2015	2005-2015	2005-2015	2005-2015

vissen	dagvlinders	macronachtvlinders	micronachtvlinders	libellen	sprinkhanen en krekels	overige ongewervelden	zeeorganismen
	3			2			
	1						
	16	1	1	23		2	1
	4%/63%/33%	0%/0%/100%	0%/0%/100%	0%/1%/99%		50%/0%/50%	
niet	goed	onbepaald	onbepaald	goed	niet	onbepaald	niet
2005-2015	2005-2015	2005-2015	2005-2015	2005-2015	2005-2015	2005-2015	2005-2015

Figuur 1 Aangeleverde data door het NDFF. De figuren zijn overgenomen uit de rapportage HNL 2015 4096.